

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2017
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 18/2014
populárny názov	Vzdelanostný cenzus kandidátov na starostov
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.03.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 69 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 31
analytická právna veta	Ak miera zásahu do pasívneho volebného práva vo voľbách na funkciu starostu obce (primátora mesta) je veľká (závažná) a ak miera dôležitosti (významu) ochrany práva na riadnu správu vecí verejných uplatnením napadnutej právnej úpravy je nízka, dôležitosť sledovania riadnej správy vecí verejných napadnutou právnou úpravou nemôže z ústavného hľadiska ospravedlniť obmedzenie práva kandidovať vo voľbách a byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta). V okolnostiach posudzovanej veci možno mieru naplnenia oboch v kolízii stojacich ústavou chránených hodnôt optimalizovať nahradením napadnutej právnej úpravy legislatívnym nástrojom, ktorý konflikt medzi ústavou chránenými hodnotami nezakladá, napr. rozšírením možnosti uplatnenia inštitútu nútenej správy.
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 9. júla 2014 doručený návrh 35 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“), zastúpenej poslancom Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) JUDr. Danielom Lipšicom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade čl. I § 165 v časti „a spĺňa predpoklady na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 176 ods. 4 písm. a) v časti „a doklad osvedčujúci splnenie predpokladu na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 176 ods. 7 v časti „ako aj doklad osvedčujúci splnenie predpokladu na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 177 ods. 1 písm. e), čl. III a čl. IV zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o podmienkach výkonu volebného práva“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a

	2 a čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 31 a čl. 69 ods. 3 ústavy.
z odôvodnenia	<p>Podstata návrhu skupiny poslancov spočíva v namietaní neústavnosti zákonnej prekážky výkonu práva byť volený na funkciu starostu obce spočívajúcej v získaní minimálne stredného vzdelania. Skupina poslancov namieta ústavnú konformitu napadnutých ustanovení zákona o podmienkach výkonu volebného práva, ktoré podmieňujú možnosť kandidatúry na funkciu starostu obce (primátora mesta), resp. právo byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) získaním aspoň stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona.</p> <p>Ústavný súd v rámci posúdenia súladu napadnutej právnej úpravy s označenými ustanoveniami ústavy pristúpil k preskúmaniu uvádzaných kritérií ústavne konformného obmedzenia základných práv a slobôd, konkrétne, či obmedzenie označených základných práv zavedením vzdelanostného cenzu pre kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) je ustanovené zákonom, rešpektuje podstatu označených základných práv a či – pri dodržaní zásady proporcionality – sleduje dosiahnutie legitímneho cieľa a pre jeho dosiahnutie je vhodné a potrebné (nevyhnutné). Napokon (v rámci tretieho kroku testu proporcionality) je potrebné preskúmať, či napadnutá právna úprava obstojí v rámci porovnania miery zásahov do jej uplatnením v kolízii stojacich ústavou chránených hodnôt, a to všeobecnosti volebného práva a práva na dobrú správu vecí verejných.</p> <p>V prejednávanej veci je nesporné, že obmedzenie základných práv označených skupinou poslancov zavedením vzdelanostného cenzu je potrebné v zmysle čl. 13 ods. 2 ústavy považovať za stanovené zákonom.</p> <p>Zo zistení ústavného súdu nevyplýva a navyše ani účastníci konania vo svojich podaniach adresovaných ústavnému súdu relevantne nezdôvodnili, že napadnutá právna úprava zavádzajúca vzdelanostný cenzus ako podmienku pre kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) nerešpektuje podstatu označených základných práv. Napadnutá právna úprava totiž nepopiera ani natrvalo neodníma skupinou poslancov označené základné práva, pretože jej účinkom je „len“ vylúčenie niektorých osôb zo skupiny osôb majúcich právo kandidovať a byť volené na funkciu starostu obce (primátora mesta) z dôvodu nesplnenia osobitnej podmienky (získanie aspoň stredného vzdelania podľa školského zákona). V prípade jej splnenia je dotknutým osobám výkon práva byť volený na uvedenú funkciu umožnený.</p> <p>Podľa odôvodnenia napadnutej právnej úpravy cieľom obmedzenia kandidatúry a výkonu práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) na základe vzdelanostného cenzu je riadny výkon funkcie starostu obce a dodržiavanie právneho poriadku. Riadny výkon funkcie starostu obce a dodržiavanie právneho poriadku je podľa ústavného súdu potrebné považovať za legitímne ciele predstavujúce dôležitý verejný záujem chránený ústavou. Riadny výkon funkcie starostu obce je potrebné považovať za legitímny cieľ všeobecného záujmu aj s ohľadom na výkon úloh, ktoré ústava a zákon zverujú do pôsobnosti tejto funkcie, a to nielen v oblasti územnej samosprávy, ale aj v oblastiach preneseného výkonu úloh miestnej štátnej správy, kde vzhľadom na špecifiká jednotlivých oblastí sa vo väčšej miere požaduje disponovanie primeraným vzdelaním. Neadekvátny (nenáležitý) výkon funkcie starostu obce (primátora mesta) môže viesť k ohrozeniu plnenia úloh, ktoré ústava a zákon zverujú do pôsobnosti tejto funkcie, a v dôsledku toho prípadne aj k ujme na právach a právom chránených záujmoch osôb dotknutých neadekvátnym (nenáležitým) výkonom tejto funkcie. Je nepochybné vo všeobecnom záujme, aby úlohy zverené starostovi obce boli plnené riadne, efektívne a v súlade s právnym poriadkom.</p> <p>Pre posúdenie ústavnej konformity napadnutej právnej úpravy je preto potrebné overiť, či ňou zavedené obmedzenie kandidatúry a výkonu práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) spočívajúce v získaní minimálne stredného vzdelania je pre dosiahnutie cieľov, ktoré sleduje, vhodné a následne, či nejde nad rámec toho, čo je pre ich dosiahnutie nevyhnutné (potrebné), resp. či sledované ciele nie je možné dosiahnuť prostredníctvom úpravy, ktorá by vôbec alebo v menšom rozsahu obmedzovala kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta).</p> <p>Podľa ústavného súdu medzi podmienkou získania aspoň stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona pre kandidatúru a výkon práva byť volený</p>

na funkciu starostu obce (primátora mesta) a cieľmi, ktoré napadnutá právna úprava sleduje, existuje racionálna väzba, pokiaľ ide o cieľ spočívajúci v riadnom výkone funkcie starostu obce. Primerané vzdelanie možno považovať za predpoklad riadneho výkonu funkcie starostu obce. Výkon funkcie starostu obce spočívajúci vo výkone úloh územnej samosprávy, ako aj zákonom prenesenom výkone určených úloh miestnej štátnej správy môže byť nepochybne kvalitnejší v prípade osôb s primeraným vzdelaním. Rovnako možno konštatovať, že u osôb s primeraným vzdelaním je väčší predpoklad dodržiavania právneho poriadku predovšetkým z pohľadu prípadného porušovania právnych predpisov z dôvodu ich neznalosti. Pre adekvátnu znalosť právnej úpravy je však nutné získať osobitné vzdelanie v oblasti práva. Získanie stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona nie je priamo spôsobilé viesť k dodržiavaniu právneho poriadku. Ten nemusia dodržiavať ani osoby, ktoré získali aj vysokoškolské vzdelanie a, naopak, môžu dodržiavať osoby, ktoré získali len povinné základné vzdelanie. Napokon, dodržiavanie právnej úpravy je vo veľkej miere závislé nielen od jej poznania, ale aj od osobného postoja jednotlivca k nej, jeho charakterových vlastností či rôznych motívov a pohnútok, ako aj mnohých iných vonkajších okolností. Získanie minimálne stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona preto nie je pre dosiahnutie cieľa spočívajúceho v dodržiavaní právneho poriadku zo strany osôb vykonávajúcich funkciu starostu obce (primátora mesta) vhodným prostriedkom. V rámci preskúmania nevyhnutnosti (potrebnosti) napadnutej právnej úpravy obmedzujúcej kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) získaním aspoň stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona pre riadny výkon funkcie starostu obce (primátora mesta) je potrebné zistiť, či si možno predstaviť opatrenia, ktoré by kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) neobmedzovali vôbec alebo obmedzovali v menšom rozsahu ako napadnutá právna úprava a zároveň by účinne prispievali k dosiahnutiu cieľa, ktorý napadnutá právna úprava sleduje. V tomto kontexte je potrebné preskúmať, či ujma spôsobená napadnutou právnou úpravou osobám, ktoré nezískali aspoň stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 4 školského zákona a ktoré sú v dôsledku toho vylúčené z možnosti kandidovať vo voľbách a byť volené na funkciu starostu obce (primátora mesta), nejde nad rámec toho, čo je potrebné (nevyhnutné) pre dosiahnutie cieľa, ktorý napadnutá právna úprava sleduje. Podľa ústavného súdu zavedenie vzdelanostného cenzu ako podmienky pre kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) nepredstavuje nevyhnutný prostriedok pre zabezpečenie riadneho výkonu funkcie starostu obce. Spôsobilosť pre riadny výkon funkcie starostu obce (primátora mesta) je možné dosiahnuť aj prostredníctvom iných opatrení ako len získaním aspoň stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že do úvahy prípadne neprichádzajú žiadne špeciálne prípravné, resp. vzdelávacie kurzy. Získanie vzdelania primeraného pre riadny výkon funkcie starostu obce napokon môže byť predmetom aj samovzdelávania. Osoby uchádzajúce sa o funkciu starostu obce (primátora mesta) si musia byť vedomé plnenia úloh, ktoré sa na výkon funkcie starostu obce viažu. Za ich riadne plnenie a napokon aj za dodržiavanie právneho poriadku nesú zodpovednosť. V prípade, ak riadne neplnia úlohy im zverené, čl. 69 ods. 3 ústavy z dôvodov a spôsobom ustanovených zákonom pripúšťa odvolanie starostu obce pred uplynutím volebného obdobia. Podľa § 13a ods. 3 zákona o obecnom zriadení možno starostu obce odvolať, ak hrubo alebo opakovane zanedbáva povinnosti starostu, alebo porušuje ústavu, ústavné zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy. Ujma spôsobená paušálnym a automatickým obmedzením kandidatúry a výkonu práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) osobám, ktoré nezískali napadnutou právnou úpravou predpísaný formálny stupeň vzdelania, ide nad rámec toho, čo je pre dosiahnutie riadneho výkonu funkcie starostu obce (primátora mesta) potrebné (nevyhnutné). Ústavný súd sa stotožňuje s názorom zástupcu skupiny poslancov predneseným na verejnom pojednávaní konanom 12. októbra 2016, podľa ktorého za alternatívny prostriedok sledujúci riadny výkon funkcie starostu obce (primátora mesta) možno považovať inštitút nútenej správy. Ministerstvo financií

Slovenskej republiky môže podľa § 19 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozhodnúť o zavedení nútenej správy obce. Aj keď súčasná úprava uplatnenie inštitútu nútenej správy obce spája s ekonomickými ukazovateľmi a finančnou schopnosťou obce a neumožňuje jeho uplatnenie aj na prípady faktickej neschopnosti a nespôsobilosti orgánov územnej samosprávy riadne vykonávať im zverené úlohy, či už vo veciach územnej samosprávy alebo veciach preneseného výkonu štátnej správy, zákonodarca má možnosť rozšíriť možnosti uplatnenia tohto inštitútu aj na takéto prípady.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že existujú iné rozumné prostriedky objektívne spôsobilé dosiahnuť riadny výkon funkcie starostu obce (primátora mesta), resp. riadny výkon úloh starostu obce (primátora mesta), a ktoré pritom neobmedzujú kandidatúru a výkon práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta) tak ako napadnutá právna úprava. Napadnutá právna úprava ide preto nad rámec toho, čo je nevyhnutné pre dosiahnutie ňou sledovaného cieľa, v dôsledku čoho predstavuje ústavne neprípustné obmedzenie výkonu označených základných práv – práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo a práva byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta).

Pokiaľ ide o porovnanie miery zásahov do všeobecnosti pasívneho volebného práva a práva na dobrú správu vecí verejných vyvolaných uplatnením napadnutej právnej úpravy, je potrebné uviesť, že napadnutá právna úprava tým, že z možnosti kandidovať vo voľbách a byť volený na výkon funkcie starostu obce (primátora mesta) úplne vylučuje osoby, ktoré nezískali aspoň stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 4 školského zákona, predstavuje zásah do princípu všeobecnosti volebného práva vysokej intenzity. Ako vysoko dôležitý, samozrejme, možno rovnako hodnotiť aj zámer zabezpečiť prostredníctvom napadnutej právnej úpravy dobrú správu vecí verejných. Miera, intenzita, dosiahnutia dobrej správy vecí verejných je však v kontexte napadnutej právnej úpravy nižšia ako miera zásahu do princípu všeobecnosti pasívneho volebného práva vo voľbách na funkciu starostu obce (primátora mesta). Jednak, okruh napadnutou právnou úpravou dotknutých osôb, ktoré sú vylúčené z možnosti kandidatúry vo voľbách a výkonu funkcie starostu obce (primátora mesta) je oveľa väčší ako okruh osôb, ktoré v dôsledku nezískania minimálne stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona nemusia byť zárukou dobrej správy vecí verejných, jednak, osoby, ktoré vo voľbách uplatňujú svoje aktívne volebné právo, majú možnosť disponovať informáciami o schopnosti a predpokladoch kandidátov vo voľbách na riadnu správu vecí verejných a v prípade pochybností o tom, že budú zárukou dobrej správy vecí verejných, neodovzdať im svoj hlas, a napokon, samotná skutočnosť, že kandidát na volenú funkciu nezískal požadované minimálne vzdelanie, nemusí v prípade jeho zvolenia na volenú funkciu viesť k nezabezpečovaniu dobrej správy vecí verejných. Podľa ústavného súdu napadnutá právna úprava obmedzuje všeobecnosť pasívneho volebného práva vo voľbách na funkciu starostu obce (primátora mesta) vo väčšej miere, ako umožňuje dosiahnutie inej ústavou chránenej hodnoty, a to dobrej správy vecí verejných.

Podľa ústavného súdu napadnutá právna úprava pôsobí diskriminačne a zasahuje do práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok, keďže zaobchádza s jednou skupinou adresátov noriem (osobami, ktoré získali aspoň stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 4 školského zákona) v porovnaní s inou skupinou (osobami, ktoré nezískali aspoň stredné vzdelanie podľa § 16 ods. 4 školského zákona) inak, a to tak, že zatiaľ čo osobám patriacim do prvej skupiny priznáva právo kandidovať a byť volený na funkciu starostu obce (primátora mesta), osobám patriacim do druhej skupiny takéto právo nepriznáva, hoci medzi oboma skupinami nie sú rozdiely takého druhu a takej závažnosti, ktoré by odôvodňovali takéto nerovnaké zaobchádzanie.

Aj keď je princíp rovnosti v moderných demokraciách a podľa ústavy fundamentálnym princípom, napriek tomu neznamená absolútnu rovnosť, totiž absolútne rovnaké zaobchádzanie s každým a v každej situácii. Právo na rovnaké zaobchádzanie v prístupe k voleným a iným verejným funkciám je rovnako ako iné ústavou garantované práva obmedziteľné za podmienok ustanovených v čl. 13 ods. 2, 3 a 4 ústavy a vrátane rešpektovania princípu proporcionality. Pre ústavne prípustné obmedzenie základného práva sa požaduje existencia

legitímneho cieľa spočívajúceho v dôležitom verejnom záujme a primeranosť prostriedku pre jeho dosiahnutie. Zásah do základného práva tak musí obstať aj z hľadiska proporcionality.

Ústavný súd už pri preskúvaní súladu napadnutej právnej úpravy so základným právom zúčastňovať sa na správe verejných vecí podľa čl. 30 ods. 1 ústavy a princípom všeobecnosti volebného práva podľa čl. 30 ods. 3 ústavy dospel k záveru, že napadnutá právna úprava ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné pre dosiahnutie ňou sledovaného cieľa. Uvedený záver je aplikovateľný aj pre posúdenie ústavnej konformity namietaného zásahu do práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a v spojitosti s ním aj do práva na rovnaké zaobchádzanie (zákazu diskriminácie) podľa čl. 12 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pripomína, že medzi možnosťami zákonodarcu zasahovať do základných práv a slobôd a možnosťami zasahovať do slobodnej súťaže politických síl je zásadný rozdiel. Podľa čl. 13 ods. 2 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených ústavou len zákonom. Vo vzťahu k politickým právam je však potrebné rešpektovať čl. 31 ústavy, ktorý slobodnú súťaž politických síl nielenže neumožňuje zákonmi obmedzovať, ale od zákonov, a to predovšetkým volebných zákonov, požaduje, aby umožňovali a ochraňovali túto slobodnú súťaž vrátane výkladu a používania takejto zákonnej úpravy. Možno konštatovať, že ani túto ústavnú požiadavku napadnutá právna úprava nerešpektuje.

Podľa ústavného súdu je napadnutá právna úprava v rozpore s koncepciou materiálneho právneho štátu zakotvenou v čl. 1 ods. 1 ústavy, keďže nezaistuje primeranosť použitého právneho prostriedku implementovaného vo zvolenej legislatívnej regulácii (vzdelanostného cenzu pre právo byť volený na funkciu starostu obce/primátora mesta) vo vzťahu k legitímnemu cieľu sledovanému zákonodarcom (riadny výkon funkcie starostu obce a dodržiavanie právneho poriadku) a súlad zvoleného legislatívneho opatrenia s ústavnými princípmi a demokratickými hodnotami vytvárajúcimi koncept materiálneho právneho štátu, konkrétne s princípmi všeobecnosti volebného práva, zákazu diskriminácie, ochrany slobodnej súťaže politických síl a proporcionality či primeranosti.

Napadnutá právna úprava je rovnako v rozpore s koncepciou demokratického štátu, keďže skutočná demokracia nemôže existovať bez uznania suverenity ľudu a jeho práva zvoliť si svojich zástupcov v pravidelných a slobodných voľbách a bez uznania základných ústavných hodnôt (ako je napr. aj princíp materiálneho právneho štátu), v centre ktorých stojí ochrana základných práv a slobôd. Skutočná demokracia sa zakladá na požiadavke rešpektovania ľudskej dôstojnosti a rovnosti ľudí.

Napokon, podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu dovolávať sa rozporu s čl. 1 ods. 1 ústavy je možné v spojitosti s iným článkom ústavy, ktorý obsahuje konkrétne práva alebo slobody. Článok 1 ods. 1 ústavy vyjadruje „najvšeobecnejší princíp“, ktorý sa v Slovenskej republike uplatňuje a od ktorého sa odvíjajú jednotlivé práva a slobody, ktorých porušením automaticky dochádza aj k porušeniu toho princípu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu princíp právneho štátu ustanovený v čl. 1 ods. 1 ústavy je základným ústavnoprávnym princípom v Slovenskej republike. Ak zákonodarcu uplatní svoju zákonodarnú právomoc v nesúlade s iným ustanovením ústavy, zároveň tým poruší aj základný princíp ústavnosti ustanovený čl. 1 ods. 1 ústavy.

Z predložených podkladov ústavný súd zistil, že národná rada schválením napadnutých ustanovení zákona o výkone volebného práva neprekročila medze svojej ústavne zakotvenej právomoci, nenarušila systém del'by moci v štáte a konala v súlade s pravidlami zákonodarného procesu. V časti namietajúcej nesúlad napadnutých ustanovení zákona o podmienkach výkonu volebného práva s čl. 2 ods. 2 ústavy preto ústavný súd návrhu nevyhovel.

Pokiaľ ide o napadnutou právnou úpravou namietaný nesúlad s čl. 13 ods. 3 ústavy (ustanovujúcim jednu z podmienok ústavne prípustného obmedzenia základných práv a slobôd), podľa ktorého zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky, to znamená, že zákonné obmedzenia základných práv a slobôd sa musia vzťahovať na všetkých bez rozdielu, resp. že za tých istých podmienok musia platiť pre každého rovnaké obmedzenia ustanovené zákonom, ústavný súd

dospel k záveru, že napadnutá právna úprava nie je v nesúlade s uvedeným článkom ústavy, keďže zavádza rovnaké zákonné obmedzenie výkonu základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí a princípu všeobecnosti volebného práva (a obdobne aj ďalších skupinou poslancov označených základných práv) pre všetkých, ktorí nespĺňajú podmienku dosiahnutia aspoň stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona bez rozdielu. Obmedzenie príslušných základných práv ustanovené napadnutou právnou úpravou platí rovnako pre každého, t. j. za tej istej podmienky (nezískanie minimálne stredného vzdelania podľa § 16 ods. 4 školského zákona). Článok 69 ods. 3 ústavy síce upravuje princípy volebného práva vo voľbách starostu obce, medzi ktoré patrí aj všeobecnosť (ktorej porušenie prijatím napadnutej právnej úpravy skupina poslancov namieta), avšak len v súvislosti s aktívnym volebným právom, t. j. právom obyvateľov obce voliť starostu obce. Článok 69 ods. 3 ústavy neupravuje princípy pasívneho volebného práva. Tie upravuje ustanovenie čl. 30 ods. 3 ústavy, ktoré predstavuje všeobecnú úpravu volebného práva aplikovateľnú na všetky voľby do verejných funkcií vrátane volieb starostu obce, pričom príslušné ustanovenie nerozlišuje medzi aktívnym a pasívnym volebným právom, a tak princípy volebného práva, ktoré upravuje, sa vzťahujú tak na aktívne, ako aj pasívne volebné právo. Článok 69 ods. 3 ústavy preto nie je pre posúdenie ústavnosti napadnutej právnej úpravy relevantný.

Vzhľadom na vyššie uvedené preto ústavný súd rozhodol tak, že:

Ustanovenia čl. I § 165 v časti „a spĺňa predpoklady na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 176 ods. 4 písm. a) v časti „a doklad osvedčujúci splnenie predpokladu na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 176 ods. 7 v časti „ako aj doklad osvedčujúci splnenie predpokladu na výkon funkcie starostu podľa osobitného predpisu“, čl. I § 177 ods. 1 písm. e), čl. III a čl. IV zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky.

Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

Voči vyhovujúcemu výroku a jeho odôvodneniu uplatňujem podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde odlišné stanovisko, pretože som toho názoru, že návrhu ani v tejto časti nemalo byť vyhovené. K tomu ma vedú nasledujúce skutočnosti a úvahy.

Test proporcionality je z metodologickej, ako aj obsahovej stránky aplikovaný nesprávne. Z hľadiska metodológie je zle aplikovaný kvôli tomu, že ak sa podľa niektorého kritéria príde k záveru, že právna úprava nie je v súlade s konkrétnym subtestom, tak právna úprava je v rozpore s ústavou a ostatné kroky sa už nemajú aplikovať. Pri používaní testu proporcionality sa postupuje gradáciou, pričom každý následný subtest, ktorý je náročnejší na splnenie, sa vykoná len vtedy, ak ten predchádzajúci bol splnený. V náleze ústavný súd aplikuje celý test proporcionality vrátane vyvažovania, hoci konštatuje, že právna úprava nie je ani vhodná a neskôr ani nevyhnutná. Samotné vyvažovanie, resp. váženie konfliktujúcich záujmov však možno realizovať len v tom prípade, ak existuje vhodný cieľ. Ak právna úprava nie je ani vhodná a ani nevyhnutná, samotný test proporcionality *sensu stricto* stráca význam.

Existenciu legitímneho účelu s testom vhodnosti oddeľuje umelo, pričom obe tieto časti predstavujú jeden subtest. Pri otázke legitímneho účelu sa totiž pýtame na otázku, či právna úprava sleduje nejaký právom aprobovaný (explicitne alebo implicitne) vhodný účel, ktorý následne vyhodnocujeme. Ak sa príde k záveru, že obmedzenie sleduje vhodný účel, právna úprava je vhodná, pretože tento účel (nejakým spôsobom) sleduje. Pritom v teste vhodnosti stačí akékoľvek sledovanie daného účelu. Účelom testu vhodnosti je výlučne eliminovať zjavne svojvoľné riešenia zákonodarcu. Právna úprava nemusí účel sledovať racionálne (test racionálneho prepojenia) ani efektívne a môžu existovať iné alternatívy pre naplnenie daného účelu, ktoré by boli pre právo či slobodu menej invazívne (test nevyhnutnosti), či právna úprava nie je účelu primeraná (test proporcionality *sensu stricto*). Avšak na tieto otázky slúžia ďalšie kroky, a nie

test vhodnosti, preto analýza väčšiny pléna nemá v rámci testu vhodnosti miesto. V prvom kroku sa má skúmať len vhodnosť účelu, nič iné.

Pri teste nevyhnutnosti považuje väčšina tri alternatívy za také, ktoré viac šetria pasívne volebné právo: samovzdelávanie, odvolanie starostu a zavedenie nútenej správy. Avšak opätovne prišlo zo strany väčšiny k nepochopeniu testu nevyhnutnosti, ktorý sa síce týka existencie alternatív, ale zároveň zdôrazňuje skutočnosť, že ostatné premenné veličiny, vrátane efektivity účelu obmedzenia sa nemôžu meniť. V tomto svetle tak ani jedna alternatíva identifikovaná väčšinou nie je reálnou alternatívou k podmienke stredoškolského vzdelania pri pasívnom volebnom práve starostov z jednoduchého dôvodu: nemožnosť kandidovať pre osoby, ktoré nemajú stredoškolské vzdelanie, je oveľa efektívnejšia právna úprava ako tri navrhované možnosti väčšinou ústavného súdu, ktoré riešia situáciu len *ex post factum* (teda situáciu, keď už došlo k porušeniu riadneho výkonu funkcie starostu obce). Všetky tri identifikované alternatívy môžu slúžiť ako nejaké poistky pred osobami, ktoré funkciu starostu už vykonávajú, ale nemôžu slúžiť na to, aby zabránili týmto osobám bez stredoškolského vzdelania kandidovať na funkciu starostov. Samovzdelávanie je menej efektívna a pritom nesankcionovateľná alternatíva. Zavedenie nútenej správy nie je dokonca ani reálnou alternatívou, pretože sa týka presne vymedzenej situácie v zákone (§ 19 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z. z.) a pre skutočnú alternatívu k nemožnosti kandidovať by sa vyžadovala legislatívna zmena, čo priznáva aj samotná väčšina. Namietaná právna úprava má teda výhody časové (je realizovaná pred momentom uskutočnenia voľby), ako aj vecné (absolútny zákaz). Je preto bez najmenších pochybností efektívnejšia ako iné alternatívy, ktoré predostrela väčšina.

Celá vec sa mala rozhodnúť až v poslednom kroku: v teste proporcionality v užšom význame, ktorý je charakteristický konkrétnym vyvažovaním a hľadáním primeranosti medzi obmedzeným právom a sledovaným účelom. V tomto ostatnom kroku väčšina uviedla, že právna úprava zasahovala do pasívneho volebného práva vysoko, pričom hodnotila dosiahnutie účelu (riadny výkon funkcie starostu) len nízko.

K tomuto záveru viedli väčšinu len tri argumenty. Prvým argumentom bolo, že vylúčený okruh osôb je právnou reguláciou väčší ako okruh osôb, ktoré by v dôsledku nezískania minimálne stredoškolského vzdelania neboli zárukou dobrej správy vecí verejných. Tento kvantitatívny argument je platný len relatívne, pretože je jednak príliš úzky a jednak príliš široký. Približne 73 percent občanov Slovenskej republiky má totiž stredoškolské vzdelanie, teda uvedená právna úprava predstavuje prekážku len pre približne 1/4 občanov Slovenskej republiky pasívne voliteľných. Stredoškolské vzdelanie je tak pre občanov prístupné. Väčšina pléna túto podstatnú informáciu vôbec nezobrala do úvahy, preto je tento argument veľmi malý. Na druhej strane je tento argument formulovaný príliš široko, pretože akákoľvek volebná podmienka či prekážka by bola podľa neho platná. Preveríme ho napríklad tvrdením, že vylúčený okruh osôb právnou reguláciou, ktorá zakazuje voliť osobám starším ako 15 rokov, je väčší ako okruh osôb, ktorý by v dôsledku výkonu volebného práva od 15. rokov nebol zárukou dobrej správy vecí verejných. Tento argument mohlo plénum, ak ho už chcelo použiť, premietnuť na konkrétne situácie: X obcí na Slovensku má starostov bez strednej školy, z toho má/malo problémy s dobrou správou vecí verejných Y obcí.

Druhým argumentom bola informovanosť osôb, ktoré volia, to znamená, že osoby, ktoré uplatňujú aktívne volebné právo, majú možnosť disponovať s informáciami o kvalitách (vzdelaní) jednotlivých kandidátov. Tento argument však neberie do úvahy niekoľko skutočností: voliči nemusia mať a spravidla ani nemajú prehľad o kvalitách kandidátov (empirické výskumy ukazujú, že ľudia volia zo zvyku); nemusí existovať „kvalitnejšia“ alternatíva ku kandidátovi, čo je v mnohých obciach realita, atď.

Tretím argumentom väčšiny pléna bolo, že vzdelanie zo strednej školy nemusí viesť automaticky k dobrej správe vecí verejných. Tento argument je *prima facie* nepravdivý už len z hľadiska formálnej logiky a opätovne je príliš inkluzívny. Nepravdivý je preto, lebo formálne nadobudnuté vzdelanie je predpokladom väčšej vzdelanosti osoby v porovnaní s osobou, ktorá toto vzdelanie nemá. Z hľadiska všeobecnosti regulácie, na ktorú je zákonodarca povolaný pri

regulácii volebného práva z iných ako formálnych kritérií, pri žiadnej všeobecnej regulácii vychádzať ani nemôže. Argument je tým, že opätovne zahŕňa napr. aj vekový cenzus, príliš inkluzívny. Mnoho 17-ročných obyvateľov je oveľa schopnejších kandidátov na funkciu starostu, ako napr. 40 či 50-ročný kandidát na túto funkciu. Na druhej strane zvyšovanie formálnych podmienok pre výkon verejných funkcií je predpokladom kvalitnejšieho a efektívnejšieho výkonu týchto funkcií, ako aj zvýšenia dôvery občanov vo verejnú inštitúciu. Predpoklady teda fungujú obidvomi smermi.

Azda najdôležitejšiu otázku tvorí problematika možností zákonodarcu zasahovať a určovať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva v zákonnej úprave. Osobitne je naliehavé zistiť, či volebné právo nepatrí k prirodzeným právam, a tak či nemá prirodzenoprávny pôvod (ako iné osobné a politické práva) alebo, naopak, ide o výtvar štátu, pri ktorých štátne orgány vytvárajú práva, ktoré ako také samy osebe nemôžu existovať. Ak by sme pripustili tento druhý záver, to znamená, že volebné právo je pozitívne, a nie prirodzené právo, otvára sa zároveň aj otázka miery možných zásahov zo strany zákonodarcu do tohto práva, pretože hneď ako štát nejaké právo vytvára, zároveň určuje všetky podmienky aj pre jeho výkon vrátane obsahu. Skôr sa prikláňam k záveru, že ide o pozitívne právo, pretože volebné právo je úplne odlišné od iných osobných a politických práv, ktoré patria k prirodzeným právam. Najväčší rozdiel je podľa mňa v tom, že volebné právo bez regulácie štátu nemožno žiadnym (ani minimálnym) spôsobom vykonať (realizovať). Na druhej strane, akékoľvek iné osobné (právo na život, súkromie, rodinný život, sloboda pobytu a pohybu či sloboda vierovyznania alebo svedomia atď.) či politické právo (vrátane združovacieho či zhromažďovacieho práva) možno realizovať nezávisle (autonómne) od miery (ne)regulácie či (ne)intervencie zo strany štátu (napr. vytvorením neformálneho združenia či spontánnym, resp. náhlym zhromaždením). Uvedené vôbec neplatí pre volebné právo, ktoré bez vytvorenia procesného rámca zo strany štátu zostáva pre jednotlivca nerealizovateľné. Nemá žiadny účinok. Naopak, toto právo podlieha veľmi prísny a detailným podmienkam výkonu, ktoré sú špecifikované nielen v ústave, ale predovšetkým vo volebnom kódexe (zákon č. 180/2014 Z. z.). Volebné právo má teda inú filozofickú právnu základňu ako prirodzené práva, čo malo podľa môjho názoru zohrať rozhodujúcu úlohu pri posudzovaní návrhu.

Do popredia sa tak následne dostáva aj vzťah medzi formou a obsahom prirodzeného a pozitívneho práva. Obsah prirodzeného práva je dominantný nad formou realizácie či jeho ochrany. Obsah prirodzených práv je do veľkej miery autonómny a ponechaný na vôli jednotlivca (s výnimkou extrémov). Pri pozitívnych právach je však dôležitejšia forma ako obsah a práve forma výkonu volebného práva je podmienkou *sine qua non* pre jeho obsah. Obsah volebného práva (je jedno či aktívneho alebo pasívneho) zostáva bez formy a procesného rámca, ktoré vždy určuje štát (zákonodarca), prázdny. Neexistuje. Rovnako tak obsah volebného práva neurčuje konkrétny jednotlivec autonómne, ale naopak, prejav jeho vôle vo voľbách je vždy viazaný v tom zmysle, že hlas je možné odovzdať len registrovanému kandidátovi alebo politickej strane. Podmienky pre registráciu znovu určuje štát prostredníctvom svojej regulácie. Tak forma dominuje obsahu volebného práva a taktiež obsah realizácie tohto práva nie je určovaný jednotlivcom nezávisle od štátu.

V konečnej úvahe zastávam názor, že zásah inkriminovanou právnou úpravou do pasívneho volebného práva je nízky. K uvedenému ma viedli tieto argumenty:

- ide o pasívne volebné právo, a nie o aktívne volebné právo, pričom práve pre pasívne volebné právo môžu byť podmienky stanovené prísnejšie (pozri aj bod 65 nález, kde sa spomína stanovisko Benátskej komisie: Kódex dobrej praxe vo volebných veciach);

- ide o voľby starostu obce a primátora mesta, a nie o obecné zastupiteľstvo, teda vôľa elektorátu nemusí byť nutné zastupovaná zrkadlovo (proporčne), pretože starosta/primátor je len výkonnou funkciou;

- nejde o celoštátne voľby, kde podmienky výkonu aktívneho a pasívneho volebného práva sú dôležitejšie ako pri lokálnych voľbách. Princíp demokracie vyjadrený v čl. 1 ods. 1 ústavy a rovnako tvrdenie, že zdrojom moci je ľud (čl. 2 ods. 1 ústavy), je potrebné viac uplatňovať na celoštátnej ako lokálnej úrovni;

- demokraciu je nutné vnímať cez prizmu princípov právneho štátu. Demokracia

	<p>a právny štát tvoria jeden celok aj v čl. 1 ods. 1 ústavy (právny štát bez demokracie je abstraktným ideálom a demokracia bez princípov právneho štátu sa môže zvrhnúť na diktatúru väčšiny). Princípy právneho štátu (efektívny výkon verejnej moci, nespôsobovanie škody či neproporcionálne obmedzovanie ľudských práv a slobôd) sú korektívom pre demokraciu (vláda a vôľa ľudu). Voľby sú preto a priori vyhradené len pre určité kategórie osôb – obmedzenie z titulu veku (hoci niektorí 16-roční sú reálne múdrejší ako 30-roční), z titulu štátneho občianstva (hoci mnoho občanov Slovenskej republiky žije mimo hraníc a, naopak, mnoho cudzincov žije v Slovenskej republike) či z titulu trvalého pobytu. Aj týmito podmienkami sa volebné právo aktívne či pasívne obmedzuje paušálne bez ohľadu na individuálnu situáciu konkrétneho (ne)voliča. Podobná argumentácia je aplikovateľná aj k obmedzeniu volebného práva na základe vzdelania (navyše, empiricky overené v prípadoch východoslovenských obcí);</p> <ul style="list-style-type: none"> - príslušné obmedzenie pasívneho volebného práva je objektívne (vychádzame z prezumpcie, že čím je vyššie formálne vzdelanie, tým je vzdelanejší jednotlivец; zároveň ide o jediné možné kritérium), racionálne (dá sa predpokladať, že naplní účel) a sleduje aj významnú spoločenskú potrebu; - možnosť spôsobenia škody osobami bez stredného vzdelania, ktorá sa zvyšuje menej kvalifikovanými jednotlivcami, ak zastávajú verejné funkcie, ale za ktorú nesú zodpovednosť samotné obce a ich obyvatelia v prípade výkonu samosprávnej moci alebo štát, ak ide o prenesený výkon štátnej moci (m. m. § 10 zákona č. 514/2003 Z. z.); - štátne orgány a osobitne zákonodarca má väčšiu mieru a možnosti regulovať lokálne volebné právo, pretože štát rozhoduje, koľko a či vôbec decentralizáciu pripustí, a rovnako je štátna moc vykonávaná aj prostredníctvom samosprávy, ako aj preneseného výkonu štátnej správy práve prostredníctvom starostov a primátorov; - v Slovenskej republike existuje ľahká dostupnosť stredoškolského vzdelania a široká škála škôl (aj súkromných). Takmer 3/4 občanov v Slovenskej republike má stredné vzdelanie; - veľmi dôležitým argumentom je aj argument z praktického rozumu. V ústavnom práve nemá ísť o zbytočné teoretizovanie o princípoch a ideách, ale o realitu: ako najlepšie zabezpečiť efektívny výkon samosprávy a preneseného výkonu štátnej správy zo strany obcí/miest. Zákonodarcovi sa mohla dať možnosť najprv uvedenú zmenu vyskúšať niekoľko rokov a až potom posudzovať, či bol úspešný alebo nie. Ak by nebol úspešný, je potrebné každú takúto reguláciu zrušiť, pretože je nadbytočná a neefektívna. <p>Na druhej strane, väčšina hodnotí mieru dôležitosti dobrej správy vecí verejných len ako nízku. Argumenty pre tento záver však už neponúka, čo je opäť metodologická chyba. Som toho názoru, že miera dôležitosti je stredná, pretože ide o relatívne naliehavý problém, ktorý je potrebné riešiť, pretože v niekoľkých obciach sa tento problém starostov (analfabetov) už vyskytol a je dôvodné očakávať, že táto situácia sa môže periodicky opakovať, pokiaľ národná rada nepristúpi k radikálnej legislatívnej zmene a obmedzí obecnú samosprávu, napr. zlúčením viacerých obcí. Starostovia alebo primátori bez stredoškolského vzdelania predstavujú problematický výkon štátnej moci alebo samosprávy, pretože je u nich väčší predpoklad, že svojim konaním môžu spôsobiť značné majetkové, finančné, environmentálne a iné škody. Zodpovednosť potom nesie príslušná samospráva (§ 10 zákona č. 514/2003 Z. z.) a v konečnom dôsledku štát. Aj osoby s úplným stredoškolským vzdelaním môžu spôsobiť uvedenú škodu, ale je u nich menší predpoklad ako pri osobách, ktoré formálne vzdelanie nemajú, a tak nedokážu rozpoznať škodlivosť svojho konania.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 106/2011, PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 11/2013, PL. ÚS 3/09, PL. ÚS 19/09, PL. ÚS 23/06</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. III zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. IV zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 165 zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 177 ods. 1</p>

	zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 176 ods. 4 zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 176 ods. 7 zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 176 ods. 4 písm. a zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva čl. I § 177 ods. 1 písm. e
klúčové slová	voľby-voľby do orgánov obcí a miest obec-voľby do orgánov obcí a miest obec-starosta

spisová značka	PL. ÚS 38/2015
populárny názov	Odpisovanie majetku pre daňové účely
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	01.02.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1
analytická právna veta	Zákonodarca nezrušil možnosť odpisovania majetku pre účely splnenia si daňových povinností daňovníkov, táto zostala aj po prijatí napadnutých ustanovení zachovaná. Zmena sa týkala iba doby odpisovania majetku, ktorá sa napadnutými ustanoveniami predĺžila z 20 rokov na 40 rokov, čo možno považovať za riziko (riziko zmeny spôsobu znižovania daňového základu napr. zmenou doby/dĺžky odpisovania majetku, ktorá nemusí byť po celý čas výkonu podnikateľskej činnosti konštantná), s ktorým musia podnikateľské subjekty aj vzhľadom na vyššiu mieru diskrecie zákonodarcu pri legislatívnom nastavení daňovej politiky štátu pri vstupe na trh počítať.
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 12. januára 2015 doručený návrh skupiny 33 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“ alebo „navrhovatelia“) na začatie konania o súlade § 26 ods. 1 druhej vety v časti „odpisová skupina 6, doba odpisovania 40 rokov“, § 27 ods. 1 v časti „odpisová skupina 6, ročný odpis 1/40“ a § 52zd ods. 6 (spolu ďalej aj „napadnuté ustanovenia“) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).
z odôvodnenia	Predmetom napadnutých ustanovení je právna úprava odpisovania majetku na účely splnenia si daňových povinností daňovníkov v rámci právnej úpravy dani z príjmu (t. j. v rámci zákona o dani z príjmov). Subjekty vstupujúce do prostredia podnikateľského si musia byť vedomé skutočnosti, že zákonodarca má k dispozícii prostriedky zdaňovania týchto subjektov v zmysle čl. 59 ústavy. V spojení s čl. 35 ústavy, a teda právom podnikať, ktoré je hospodárskym právom, a s čl. 51 ústavy nemožno tvrdiť, že podnikanie nemôže byť zaťažené daňovou povinnosťou alebo že by z čl. 35 ods. 1 ústavy vyplývalo právo na zníženie si daňovej povinnosti daňovými odpismi. Zo žiadneho ústavou garantovaného základného práva nemožno vyvodit' právo podnikateľského subjektu na daňové odpisy alebo právo na zníženie si daňového základu určitým odpisovaním majetku. Ide o dobrodenie zákonodarcu v prospech daňovníkov. Z toho dôvodu napadnuté ustanovenia týkajúce sa úpravy odpisovania majetku pre účely daňových povinností daňovníkov nemajú potenciál zasiahnuť do jadra (esencie) základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, a preto nie je nevyhnutné pre posúdenie ústavnej udržateľnosti napadnutých ustanovení vykonať test proporcionality, resp. striktný test opodstatnenosti. Pokiaľ zákonodarca upravil v právnom poriadku a v právnych predpisoch regulujúcich oblasť podnikania a daňových povinností podnikateľov možnosť daňovníkov odpisovať na účely splnenia si daňových povinností (napr. daň

z príjmu) majetok a znižovať tým základ dane a podnikateľské subjekty za určitého nastavenia pravidiel hry vstupovali na trh (začali podnikat'), potom náhla zmena podmienok odpisovania majetku na účely daňových povinností by mohla obmedziť základné právo vlastníť majetok (ktoré však nie je skupinou poslancov ako referenčná ústavná norma označená, a preto sa ústavný súd ďalej nebude týmto základným právom bližšie zaoberať) a príp. aj základné právo na podnikanie. Skúmať by v tomto prípade bolo nutné, či nejde o svojvoľné obmedzenie základného práva na podnikanie, ktoré nesleduje legitímny cieľ alebo legitímny cieľ sleduje nerozumnými prostriedkami (test racionality).

Skúmanie obmedzenia dotknutého práva pri teste racionality nespočíva v skúmaní obmedzenia jadra (esencie) dotknutého ústavného práva (ku ktorému v prípade napadnutých ustanovení nedošlo, pozri už uvedené), ale skúma, či nedošlo k svojvoľnému (pozri ďalej uvedené) obmedzeniu konkrétneho práva v jeho širšom ústavnom zmysle. V tomto ponímaní tak obmedzením práva na podnikanie v spojitosti s úpravou odpisov majetku na účely splnenia si zákonných daňových povinností daňovníka by mohlo dôjsť napr. v prípade, ak by zákonodarca úplne zrušil možnosť odpisovania majetku, alebo by pravidlá odpisovania majetku nastavil spôsobom, ktorý by (čo sa napr. hospodárskeho výsledku týka) zasiahol väčšiu skupinu daňovníkov (podnikateľov) v rámci určitého odvetvia hospodárstva. Obmedzením (zásahom) práva na podnikanie by v spojitosti s odpisovaním majetku bola aj taká úprava, ktorá by menila pravidlá odpisovania TU a TERAZ, teda počas kalendárneho roka bez úpravy určitej dĺžky legisvakačnej doby novej právnej úpravy.

Opísané obmedzenie práva na podnikanie by potom z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti bolo potrebné skúmať očami, či nešlo o svojvoľné obmedzenie, a teda o (i) obmedzenie, ktoré nesleduje legitímny cieľ, alebo o (ii) obmedzenie, ktoré sleduje legitímny cieľ, ale sleduje ho nerozumnými prostriedkami.

Nelegitímnosť cieľa by bolo možné v spojitosti s odpisovaním majetku na účely splnenia si zákonných daňových povinností daňovníka konštatovať napr. v prípade, ak by zo zákonnej právnej úpravy bolo zrejmé, že sa ňou nesleduje väčší výber daní na účely ich použitia v rámci štátneho rozpočtu pre verejné dobro.

Skúmanie, či obmedzenie práva na podnikanie bolo vzhľadom na legitímnosť sledovaného cieľa vykonané nerozumným prostriedkom, sa v spojitosti s problematikou odpisovania majetku na účely splnenia si zákonných daňových povinností daňovníka prekrýva s otázkou drastickosti a náhlosti zmeny právnej úpravy odpisovania majetku. Inak povedané, skúma sa, či obmedzenie práva na podnikanie uskutočnené už popísaným spôsobom nie je vzhľadom na všetky relevantné premenné drastické a náhle (t. j. či nepredstavuje pre podnikateľov zjavne neprimeranú záťaž a nie je v porovnaní so sledovaným verejným záujmom extrémne disproportčný, napr. ak právna úprava má vzhľadom na konkrétne overiteľné skutočnosti potenciál výrazne negatívne ovplyvniť celé odvetvie hospodárstva alebo ak právna úprava v dôsledku jej úpravy TU a TERAZ objektívne neumožňuje podnikateľom sa v rozumnom čase pripraviť na prijaté zmeny, čoho dôsledkom by reálne hrozil zánik výkonu podnikateľskej činnosti určitej skupiny podnikateľov).

Aplikujúc uvedené východiská na napadnuté ustanovenia, ústavný súd poukázal na to, že zákonodarca nezrušil možnosť odpisovania majetku pre účely splnenia si daňových povinností daňovníkov.

Rovnako napadnuté ustanovenia platia generálne pre všetkých daňovníkov, nie sú namierené voči konkrétnemu odvetviu hospodárstva a nie sú vzhľadom na ich obsah spôsobilé bezprostredne zasiahnuť len určitú (vybranú) skupinu daňovníkov.

Ďalej novela zákona, ktorou došlo k prijatiu napadnutých ustanovení zákona o dani z príjmov, bola schválená 30. októbra 2014, pričom účinnosť nadobudla v časti upravujúcej napadnuté ustanovenia 1. januára 2015. Nové pravidlá odpisovania sa tak týkajú daňového obdobia nasledujúceho po roku, v ktorom bola novela zákona prijatá, navyše s dvojmesačnou legisvakačnou dobou. Nemožno preto tvrdiť, že by išlo o právnu úpravu, ktorá by menila pravidlá odpisovania majetku TU a TERAZ.

Napadnutými ustanoveniami teda nemohlo dôjsť k ústavne relevantnému obmedzeniu práva na podnikanie.

	<p>Nové pravidlá odpisovania sa týkajú daňového obdobia nasledujúceho po roku, v ktorom bola novela zákona prijatá. Navyše napadnuté ustanovenia pôsobia do budúca, t. j. upravujú spôsob odpisovania majetku do budúca od roku 2015 (pri podávaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie 2014) a nijakým spôsobom nenegujú do toho času uplatnené odpisy majetku zo strany daňovníkov. Ide teda o to, že daňovník musí pre najbližšie zdaňovacie obdobie (2015) upraviť svoje plány na zníženie daňového základu odpisovania hmotného majetku, avšak napadnuté ustanovenia spätne neupravujú negovanie alebo úpravu už v minulosti zníženého základu dane na základe odpisovania hmotného majetku podľa v tom čase platných a účinných pravidiel odpisovania. Zhrnuté slovom, nová právna úprava je síce aplikovaná na platné práve vzťahy založené za účinnosti predchádzajúceho (rušeného) právneho predpisu, avšak reguluje správanie sa subjektov týchto právnych vzťahov do budúca bez toho, aby negovala nadobudnuté práva v minulosti za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (definícia nepravej retroaktivity).</p> <p>Z toho dôvodu ani spôsob regulácie zvolený zákonodarcom v zmysle napadnutých ustanovení nemožno hodnotiť ako nelegitímny alebo nevhodný, resp. pravo retroaktívny.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovel.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>ÚS SR: PL. ÚS 67/07, PL. ÚS 25/05, PL. ÚS 3/00, PL. ÚS 5/2012 EŠLP: Gasus Dosier und Fördertechnik GmbH. v. Holandsko, č. 15375/89, rozsudok EŠLP z 23. 2. 1995, bod 60, Handyside v. Spojené kráľovstvo, č. 5493/72, rozsudok EŠLP zo 7. 12. 1976, Jussila v. Fínsko, č. 73053/01, rozsudok Veľkej komory EŠLP z 23. 11. 2006, bod 45; Ferrazzini v. Taliansko, č. 44759/98, rozsudok Veľkej komory EŠLP z 12. 7. 2001, body 24 – 31 ÚS ČR: Pl. ÚS 24/07, Pl. ÚS 29/08</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov Čl. I bod 67 § 26 ods. 1 zákon č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov Čl. I bod 74 § 27 ods. 1 zákon č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov Čl. I bod 93 § 52zd ods. 6</p>
klúčové slová	<p>podnikateľská činnosť-podnikateľ daň-z príjmov súlad-súlad právnych predpisov majetok</p>

spisová značka	PL. ÚS 2/2016
populárny názov	Obmedzenie aktívneho volebného práva
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.03.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 písm. a Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 písm. b Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Opierajúc sa o uvedenú medzinárodnoprávnu úpravu a judikatúru k nej sa vzťahujúcu a aplikujúc ich na právny poriadok Slovenskej republiky vychádzal aj ústavný súd zo všeobecnej zásady, že volebné právo uznané čl. 30 ods. 1 a 3 ústavy je obmedziteľné za podmienok ustanovených v čl. 13 ods. 2, 3 a 4 ústavy rovnako ako iné ústavou garantované práva. V demokratickom štáte založenom na požiadavke všeobecnosti volebného práva musí pre každé jeho</p>

	<p>(zákonne) obmedzenie a zvlášť pre čo i len dočasné odňatie možnosti jeho výkonu existovať a byť deklarovaný legitímny cieľ spočívajúci v dôležitom verejnom záujme.</p> <p>Zákonodarca neuviedol žiaden legitímny cieľ spočívajúci v dôležitom verejnom záujme, ktorý by ospravedlňoval obmedzenie výkonu práva voliť vo voľbách dotknutých osôb, len lakonicky konštatuje, že ten, kto sa dopustí zločinu, za ktorý súd ukladá spravidla vysoké tresty odňatia slobody, nemá mať právo podieľať sa na správe vecí verejných voľbou zástupcov ľudu.</p> <p>V demokratickom a právnom štáte je neprípustné, aby bola akákoľvek veľká skupina občanov alebo čo i len jeden občan bez závažného verejného záujmu vylúčená z volieb a zároveň jej bolo odopreté na určitú dobu vykonávať jedno z jej ústavou garantovaných práv, ak k takémuto opatreniu neexistuje legitímny cieľ (ciele) a súčasne nie sú s jeho prípadným odstránením ohrozené iné dôležité verejné záujmy.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 18. februára 2016 doručený návrh verejnej ochrankyne práv (ďalej aj „navrhovateľka“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o súlade ustanovenia § 4 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podmienkach výkonu volebného práva“) s čl. 1 ods. 1 vetá prvá, čl. 2 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá ústavy, čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a s čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a 30. marca 2016 doručený návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“ alebo „navrhovateľ“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade ustanovení § 4 písm. b) a c) zákona o podmienkach výkonu volebného práva s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 30 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 3 dodatkového protokolu v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 25 medzinárodného paktu v spojení s čl. 2 ods. 1 medzinárodného paktu, čl. 29 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v spojení s čl. 5 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a s čl. 39 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata návrhu verejnej ochrankyne práv a návrhu generálneho prokurátora spočíva v namietaní ústavnoprávnej a medzinárodnoprávnej konformity zákonných prekážok práva voliť vo voľbách spočívajúcich vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu a v pozbavení spôsobilosti na právne úkony.</p> <p>K namietanému nesúladu prekážky práva voliť spočívajúcej vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu pri voľbách do národnej rady a voľbách do Európskeho parlamentu</p> <p>Vychádzajúc z judikatúry ESĽP možno konštatovať, že samotná skutočnosť, že podľa napadnutej právnej úpravy sa obmedzenie práva voliť vo voľbách do národnej rady a Európskeho parlamentu u osôb, ktoré vykonávajú trest odňatia slobody uložený za spáchanie obzvlášť závažného zločinu, aplikuje bez osobitného súdneho rozhodnutia, nezakladá porušenie čl. 3 dodatkového protokolu. Pre s čl. 3 dodatkového protokolu súladné obmedzenie práva voliť vo voľbách do zákonodarného zboru judikatúra ESĽP požaduje sledovanie legitímneho cieľa a rešpektovanie primeranosti (proporcionality) obmedzenia vo vzťahu k sledovanému legitímnemu cieľu. V rámci primeranosti obmedzenia volebného práva je potrebné v zmysle judikatúry ESĽP zohľadniť povahu a závažnosť trestného činu a tiež okolnosti (správanie a osobné pomery) týkajúce sa osoby páchatel'a.</p> <p>Pokiaľ ide o čl. 25 medzinárodného paktu, ktorý je aplikovateľný na všetky druhy volieb podľa § 1 zákona o podmienkach výkonu volebného práva, podľa všeobecného komentára k čl. 25 paktu (CCPR/C/21/Rev.1/Add.7 z 27. augusta 1996, body 4 a 14) všetky podmienky, ktoré sa uplatňujú na výkon práv chránených čl. 25, by sa mali zakladať na objektívnych (angl. „objective“) a rozumných (angl. „reasonable“) kritériách. Výkon týchto práv občanmi nesmie</p>

byť suspendovaný alebo odňatý okrem dôvodov, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú objektívne a rozumné. Ak je dôvodom obmedzenia volebného práva odsúdenie za trestný čin, dĺžka obmedzenia volebného práva musí byť proporcionálna vo vzťahu k trestnému činu a uloženému trestu. Osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená, avšak nie sú odsúdené za trestný čin, by nemali byť vylúčené z výkonu volebného práva. Všeobecný komentár k čl. 25 medzinárodného paktu teda pripúšťa, aby osoby vo výkone trestu odňatia slobody dočasne nemohli vykonávať svoje aktívne volebné právo.

Uvedenému konštatovaniu nasvedčuje aj rozhodnutie výboru OSN vo veci Yevdokimov a Rezanov v. Ruská federácia (rozhodnutie výboru z 21. 3. 2011 vo veci Yevdokimov a Rezanov v. Ruská federácia, oznámenie č. 1410/2005), ktoré sa týka obmedzenia volebného práva väzňov v prezidentských voľbách. Podľa uvedeného rozhodnutia výboru v zmysle všeobecného komentára k čl. 25 medzinárodného paktu nie sú aktívne a pasívne volebné právo absolútne, a preto môžu byť obmedzené za predpokladu, že tieto obmedzenia nie sú diskriminačné alebo neracionálne. Podľa výboru zo všeobecného komentára tiež vyplýva, že ak je dôvodom na obmedzenie volebného práva odsúdenie za trestný čin, potom trvanie tohto obmedzenia musí byť vo vzťahu k trestnému činu a uloženému trestu proporcionálne. Výbor v uvedenom rozhodnutí rovnako pripomína, že podľa čl. 10 ods. 3 medzinárodného paktu má väzenský poriadok zabezpečiť také zaobchádzanie s väzňami, ktorého hlavným cieľom je ich prevýchova a náprava. Výbor taktiež poukazuje na Základné princípy zaobchádzania s väzňami prijaté a vyhlásené rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie spojených národov č. 45/111 zo 14. decembra 1990. Piaty z princípov uvádza, že: „okrem obmedzení nevyhnutne (zjavne, angl. „demonstrably“, pozn.) spojených s uväznením všetky osoby odsúdené na trest odňatia slobody naďalej požívajú ľudské práva a základné slobody zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a ak je dotknutý štát zmluvnou stranou..., tak aj v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach...“.

Z uvedeného vyplýva, že čl. 25 medzinárodného paktu umožňuje obmedzenie volebného práva aj v dôsledku odsúdenia za trestný čin, toto obmedzenie však musí byť objektívne, racionálne, primerané s ohľadom na spáchaný trestný čin a uložený trest, ako aj s ohľadom na okolnosti na strane páchatel'a a nesmie pôsobiť diskriminačne.

Ani právo voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu podľa čl. 39 ods. 1 a 2 charty nie je absolútne. Článok 52 ods. 1 charty pripúšťa, že výkon práv, akými sú aj práva uznané v čl. 39 ods. 1 a 2 tejto charty, môže byť obmedzený, ak je také obmedzenie stanovené zákonom, rešpektuje podstatu týchto práv a slobôd, je dodržaná zásada proporcionality, je nevyhnutné a skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

Test proporcionality uskutočňovaný v rámci ústavného prieskumu napadnutej právnej úpravy je založený na troch po sebe nasledujúcich krokoch. Prvým krokom je jednak test existencie ústavou nevyhlúčeného a dostatočne dôležitého cieľa (test of legitimate aim/effect) a tiež test racionálnej väzby medzi napadnutou právnou úpravou a ňou sledovaným cieľom [účelom (conduciveness)], teda hľadisko vhodnosti (Geeignetheit). Druhým krokom je zisťovanie kritéria nevyhnutnosti, resp. potrebnosti, či použitia najmenej drastických, resp. šetrnejších prostriedkov (Erforderlichkeit, test of necessity, test of subsidiarity, least intrusiveness) k dosiahnutiu cieľa sledovaného napadnutou právnou úpravou. Napokon tretím krokom je hľadisko proporcionality v užšom zmysle slova (Angemessenheit, test of proportionality in the strict sense, proportionate effect; not overly onerous), ktorého obsah tvorí porovnanie miery zásahov do ústavou chránených hodnôt vyvolané uplatnením napadnutej právnej úpravy.

Vzhľadom na uvedené požiadavky ústavnej akceptovateľnosti zásahu do základných práv alebo slobôd ústavný súd v rámci posúdenia súladu napadnutej právnej úpravy s označenými ustanoveniami ústavy a medzinárodnoprávnej úpravy pristúpil k preskúmaniu kritérií ústavne a medzinárodne konformného obmedzenia volebného práva, konkrétne, či jeho obmedzenie zavedením prekážky práva voliť spočívajúcej vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu je

stanovené zákonom, rešpektuje podstatu práva voliť, sleduje legitímny cieľ, resp. legitímne ciele a či – pri dodržaní zásady proporcionality – je vhodné pre dosiahnutie cieľov všeobecného záujmu, ktoré sleduje a pre ich dosiahnutie je potrebné (nevyhnutné).

V posudzovanej veci je nesporné, že predmetné obmedzenie práva voliť vo voľbách z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu je v zmysle čl. 13 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 52 ods. 1 charty ustanovené zákonom. Navyše, toto obmedzenie rešpektuje podstatu volebného práva podľa čl. 30 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 3 dodatkového protokolu, čl. 25 písm. a) a b) medzinárodného paktu a čl. 39 ods. 2 charty. Uvedené obmedzenie totiž neohrozuje toto právo ako také, pretože jeho účinkom je vylúčiť niektoré osoby zo skupiny osôb majúcich právo voliť vo voľbách za osobitných podmienok a z dôvodu ich správania, pokiaľ sú uvedené podmienky splnené.

Ústavný súd zastáva názor, že zákonodarca opomenul vyjadriť cieľ, ktorý napadnutou právnou úpravou sledoval. Zákonodarca neuvádza žiaden legitímny cieľ spočívajúci v dôležitom verejnom záujme, ktorý by ospravedlňoval obmedzenie výkonu práva voliť vo voľbách dotknutých osôb, len lakonicky konštatuje, že ten, kto sa dopustí zločinu, za ktorý súd ukladá spravidla vysoké tresty odňatia slobody, nemá mať právo podieľať sa na správe vecí verejných voľbou zástupcov ľudu.

Z dôvodu absencie existencie a deklarovania legitímneho cieľa napadnutá právna úprava je nepreskúmateľná kritériami testu proporcionality, a to kritériom vhodnosti, t. j. či je pre dosiahnutie ňou sledovaných cieľov objektívne vhodná a racionálna, a kritériom nevyhnutnosti, t. j. či dosiahnutie ňou sledovaných cieľov nie je možné prostredníctvom opatrení, ktoré základné práva a slobody neobmedzujú vôbec alebo ich obmedzujú v menšom rozsahu ako napadnutá právna úprava.

Podľa ústavného súdu národná rada prijíma zákony záväzné v zásade pre všetky osoby nachádzajúce sa pod jurisdikciou Slovenskej republiky vrátane zákonov upravujúcich postavenie osôb vo výkone trestu odňatia slobody, resp. majúcich na nich bezprostredný dosah. Rovnako Európsky parlament svojou činnosťou ovplyvňuje veľkou, i keď neraz prehliadanou mierou život všetkých občanov Európskej únie, vrátane osôb vo výkone trestu odňatia slobody. Podľa ústavného súdu majú preto aj tieto osoby objektívny záujem, aby sa mohli zúčastniť ako voliči určovania ich zloženia a svojou účasťou vo voľbách ovplyvňovať ich činnosť. Podľa ústavného súdu rovnako neexistuje žiadny relevantný verejný záujem smerujúci k tomu, aby bol osobám vo výkone trestu odňatia slobody odopretý výkon aktívneho volebného práva vo voľbách do národnej rady a Európskeho parlamentu. A napokon, rovnako ani organizačno-technické zabezpečenie výkonu volebného práva osobám vo výkone trestu odňatia slobody do národnej rady a Európskeho parlamentu nie je spojené s ohrozením žiadneho dôležitého verejného záujmu, pretože ho možno organizačne zabezpečiť bez vynaloženia väčšieho úsilia, rovnako ako sa zabezpečuje pre osoby, ktoré sú vo výkone väzby. Navyše pre zabezpečenie výkonu volebného práva osôb vo výkone trestu odňatia slobody je potenciálne využiteľný aj inštitút voľby poštou. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutou právnou úpravou zavedená prekážka výkonu aktívneho volebného práva pre osoby, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu pri voľbách do národnej rady a Európskeho parlamentu, nie je z ústavného a medzinárodnoprávného hľadiska akceptovateľná.

K namietanému nesúladu prekážky práva voliť spočívajúcej vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu pri voľbách prezidenta a ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní

Podľa čl. 101 ods. 2 ústavy právo voliť prezidenta majú občania, ktorí majú právo voliť do národnej rady. Ak je prekážka práva voliť vo voľbách do národnej rady u osôb vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu zavedená napadnutou právnou úpravou ústavne a medzinárodnoprávne nekonformná, a teda uvedenej skupine osôb by vo voľbách do národnej rady malo byť umožnené voliť, bolo by v rozpore s čl. 94 ústavy, ak by uvedená skupina osôb nemala právo voliť prezidenta.

Pokiaľ ide o ľudové hlasovanie o odvolaní prezidenta z funkcie, podľa čl. 106

ods. 4 ústavy podrobnosti o odvolaní prezidenta ustanoví zákon. Podľa § 116 zákona o podmienkach výkonu volebného práva právo hlasovať v ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta má občan Slovenskej republiky. Právo hlasovať v ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta teda nie je viazané na právo voliť do národnej rady.

Ako už ústavný súd konštatoval v súvislosti s posúdením ústavnej a medzinárodnoprávnej konformity napadnutej úpravy vo vzťahu k voľbám do národnej rady a k voľbám do Európskeho parlamentu, napadnutou právnou úpravou zavedená prekážka práva voliť u osôb vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu sa nezakladá na objektívnych a racionálnych dôvodoch sledujúcich legitímny cieľ spočívajúci v ochrane všeobecného záujmu, nezohľadňuje povahu spáchaného trestného činu a ani okolnosti (správanie a osobné pomery) týkajúce sa osoby páchatel'a. Uvedené nedostatky napadnutej právnej úpravy sú v plnom rozsahu aplikovateľné aj na posúdenie konformity napadnutej úpravy vo vzťahu k voľbám prezidenta a k ľudovému hlasovaniu o jeho odvolaní.

Pri posudzovaní nesúlady napadnutej právnej úpravy vo vzťahu k voľbám prezidenta a k ľudovému hlasovaniu o jeho odvolaní s čl. 1 ods. 1 prvá veta a čl. 2 ods. 1 ústavy sa ústavný súd riadil obdobnými východiskami ako pri posudzovaní nesúlady napadnutej právnej úpravy s uvedenými článkami ústavy vo vzťahu k voľbám do národnej rady a k voľbám do Európskeho parlamentu.

K namietanému nesúladu prekážky práva hlasovať v referende vyhlásenom podľa čl. 93 až čl. 99 ústavy spočívajúcej vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu

V rámci posúdenia ústavnej a medzinárodnoprávnej konformity obmedzenia výkonu práva hlasovať v referende pre osoby vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za obzvlášť závažný zločin možno analogicky uplatniť kritériá aplikovateľné na posúdenie konformity napadnutej právnej úpravy pri voľbách do zákonodarného zboru, a to (i) dotknutosť osôb vo výkone trestu odňatia slobody výsledkami hlasovania v referende, resp. posúdenie, aký reálny význam má či môže mať výsledok hlasovania v referende na osoby vo výkone trestu odňatia slobody, (ii) či by umožnením hlasovať v referende osobám, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody, nebol ohrozený dôležitý verejný záujem, predovšetkým bezpečnosť, verejný poriadok, ochrana práv iných osôb, ako aj pokojný a nerušený priebeh hlasovania v referende a (iii) či organizačno-technické zabezpečenie hlasovania v referende osobám vo výkone trestu odňatia slobody nepresahuje rámec, ktorý možno od štátu, resp. príslušných orgánov verejnej moci spravodlivo požadovať v záujme zabezpečenia reálneho (nie len formálneho) hlasovania v referende pre tieto osoby.

Podľa ústavného súdu výsledky referenda majú v zásade rovnaký vplyv pre všetky osoby nachádzajúce sa pod jurisdikciou Slovenskej republiky. Výsledky referenda sa rovnako ako legislatívne akty prijaté národnou radou alebo Európskym parlamentom môžu bezprostredne dotýkať postavenia osôb vo výkone trestu odňatia slobody. Osoby vo výkone trestu odňatia slobody majú preto objektívny záujem, aby sa mohli zúčastniť hlasovania v referende a svojou účasťou na ňom mať možnosť ovplyvniť jeho výsledok. Podľa ústavného súdu rovnako neexistuje žiadny relevantný verejný záujem smerujúci k tomu, aby bol osobám vo výkone trestu odňatia slobody uložený za obzvlášť závažný zločin odopretý výkon práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo prostredníctvom referenda. A napokon, rovnako ani organizačno-technické zabezpečenie výkonu práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo prostredníctvom referenda osobám vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za obzvlášť závažný zločin nie je spojené s ohrozením žiadneho dôležitého verejného záujmu, pretože ho možno organizačne, obdobne ako voľby do zákonodarného zboru, zabezpečiť bez vynaloženia väčšieho úsilia, rovnako ako sa zabezpečuje pre osoby, ktoré sú vo výkone väzby. Navyše, pre zabezpečenie hlasovania v referende osobám vo výkone trestu odňatia slobody je potenciálne využiteľný aj inštitút hlasovania poštou.

Napokon, obdobne ako v prípade voľby prezidenta, právo zúčastniť sa na referende má každý občan, ktorý má právo voliť do národnej rady (čl. 94 ústavy). Ak je prekážka práva voliť vo voľbách do národnej rady u osôb vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného

zločinu zavedená napadnutou právnou úpravou ústavne a medzinárodnoprávne nekonformná, a teda uvedenej skupine osôb by vo voľbách do národnej rady malo byť umožnené voliť, bolo by v rozpore s čl. 94 ústavy, ak by uvedená skupina osôb nemala právo zúčastniť sa na referende.

K namietanému nesúladu prekážky práva voliť vo voľbách spočívajúcej v pozbavení spôsobilosti na právne úkony

Generálny prokurátor vo svojom návrhu napadá neústavnosť a medzinárodnoprávnu nekonformnosť aj prekážky práva voliť vo voľbách z dôvodu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony. Okrem tých istých ustanovení ústavy a označených medzinárodných zmlúv, s ohľadom na ktoré namieta nesúlady prekážky práva voliť z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu (čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 1 a 3 ústavy, čl. 3 dodatkového protokolu a čl. 25 medzinárodného paktu), jej nesúlady namieta aj s právom na rovnosť v dôstojnosti a v právach podľa čl. 12 ods. 1 ústavy, právom na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, s podmienkami ústavne prípustného obmedzenia základných práv a slobôd podľa čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, zákazom diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, právom na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 2 ods. 1 medzinárodného paktu, právom osôb so zdravotným postihnutím na účasť na politickom a verejnom živote podľa čl. 29 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v spojení s právom na rovnosť a nediskrimináciu podľa čl. 5 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a právom na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a právom voliť a byť volený vo voľbách do Európskeho parlamentu podľa čl. 39 ods. 1 a 2 charty.

Je nesporné, že obmedzenie práva voliť vo voľbách z dôvodu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony je v zmysle čl. 13 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 52 ods. 1 charty ustanovené zákonom.

Napadnutá právna úprava zavádza absolútne obmedzenie volebného práva u všetkých osôb, ktoré boli pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Obmedzenie volebného práva takýchto osôb nastáva priamo (automaticky) zo zákona, na základe samotnej skutočnosti, že boli pozbavené spôsobilosti na právne úkony, a teda bez ohľadu na ich skutočné mentálne schopnosti porozumieť významu, účelu a účinkom volieb.

Podľa rozhodnutia výboru OSN so zdravotným postihnutím vo veci Zsolt Bujdosó a ďalší v. Maďarsko (rozhodnutie výboru OSN so zdravotným postihnutím vo veci Zsolt Bujdosó a ďalší v. Maďarsko z 9. 9. 2013, oznámenie č. 4/2011, bod 9.4): „... čl. 29 Dohovoru (Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, pozn.) zaväzuje členské štáty, aby zabezpečili osobám so zdravotným postihnutím skutočnú a úplnú účasť na politickom a verejnom živote na rovnakom základe ako iným, a to vrátane zabezpečenia ich práva voliť. Článok 29 nepredpokladá žiadne rozumné obmedzenia alebo výnimky pre určitú skupinu osôb so zdravotným postihnutím. Preto odopretie práva voliť na základe vnímaného alebo skutočného psychosociálneho alebo duševného zdravotného postihnutia vrátane obmedzenia na základe individuálneho posúdenia zakladá diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia podľa čl. 2 Dohovoru...“.

Aj keď kontrakčná nespôsobilosť súvisiaca s pozbavením spôsobilosti na právne úkony môže navonok implikovať aj nespôsobilosť porozumieť významu, účelu a účinku volieb, paušalizujúce a jedinečné okolnosti každého prípadu opomínajúce obmedzenie výkonu práva voliť vo voľbách osobám, ktoré boli pozbavené spôsobilosti na právne úkony, je v demokratickom a právnom štáte neprípustné.

Navyše, zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) účinný od 1. júla 2016 neupravuje možnosť pozbavenia spôsobilosti na právne úkony. Podľa § 231 CMP v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony. Napadnuté ustanovenie § 4 písm. c) zákona o podmienkach výkonu volebného práva [obdobne ako ustanovenie § 10 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zavádzajúce možnosť súdu pozbaviť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony v prípade, ak pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony] sa tak

môže stať obsoletným. Z dôvodovej správy k CMP vyplýva, že k vylúčeniu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony zákonodarca pristúpil z dôvodu jeho rozporu s ľudskoprávnymi štandardmi.

Podľa § 248 ods. 2 CMP ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil. Vymedzenie rozsahu, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony je obmedzená, musí zodpovedať skutočným vlastnostiam a schopnostiam osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, a jej najlepšiemu záujmu, ktorý nemôže byť vnímaný zjednodušene len ako záujem byť obmedzený v spôsobilosti v čo možno najmenšej miere. Výkon práva voliť vo voľbách možno považovať za nezlučiteľný s najlepším záujmom osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, najmä v prípade pôsobenia nekontrolovateľného cudzieho vplyvu, ktorý je s týmto individuálnym záujmom objektívne v kolízii, eventuálne aj v prípade, keď celkové prostredie volieb predstavuje pre špecificky handicapovaného človeka neúmernú a zdravie poškodzujúcu psychickú záťaž. Pri obmedzení spôsobilosti na výkon pasívneho volebného práva (práva byť volený) je okrem ochrany najlepšieho záujmu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, potrebné zohľadniť aj záujem spoločnosti na riadnej správe vecí verejných. Eventualita zvolenia môže v určitom prípade predstavovať aj „hrozbu závažnej ujmy“.

Obmedziť spôsobilosť na výkon volebného práva možno len na základe rozhodnutia súdu, ktoré musí zohľadňovať duševné schopnosti dotknutej osoby porozumieť významu, účelu a účinkom volieb, ich jednotlivým formám, ich subjektom a procesom vedúcim k ich výsledku a najmä schopnosť chápať vo voľbách svoj vlastný osobný a odôvodniteľný záujem. Obmedziť spôsobilosť posudzovanej osoby na výkon volebného práva možno len na základe výslovného výroku súdneho rozhodnutia (s prípadným určením, ktorého volebného práva, aktívneho, pasívneho alebo oboch, prípadne ktorých volieb sa dotýka). V prípade, ak by boli dané dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti k výkonu volebného práva alebo na jej úplné navrátenie, súd rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na výkon volebného práva zmení alebo zruší. Len takéto obmedzenie práva voliť rešpektuje samotnú podstatu tohto práva, keďže neohrozuje toto právo ako také, pretože jeho účinkom je vylúčiť niektoré osoby zo skupiny osôb majúcich právo voliť vo voľbách za osobitných podmienok a z osobitných dôvodov, v prípade pominutia ktorých možno výkon práva voliť dotknutým osobám navrátiť.

Ak sa obmedzenie spôsobilosti na výkon práva voliť vo voľbách u zdravotne postihnutej osoby nezakladá na rozhodnutí súdu, ktoré zohľadňuje jej schopnosť porozumieť významu, účelu a účinkom volieb, ich jednotlivým formám, ich subjektom a procesom vedúcim k ich výsledku a schopnosť chápať vo voľbách svoj vlastný osobný a odôvodniteľný záujem, je nutné ho označiť aj za nesúladné s právom na rovnosť v dôstojnosti a v právach podľa čl. 12 ods. 1 ústavy, právom na rovnaké zaobchádzanie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 14 dohovoru a čl. 2 ods. 1 medzinárodného paktu, právom na účasť osôb so zdravotným postihnutím na politickom a verejnom živote podľa čl. 29 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v spojení s právom na rovnosť a nediskrimináciu podľa čl. 5 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a právom na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, pretože osobám so zdravotným postihnutím neposkytuje (úplnú) účasť na politickom a verejnom živote na rovnakom základe ako iným osobám.

K namietanému nesúladu prekážky práva voliť spočívajúcej vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu pri voľbách do orgánov územnej samosprávy

Ústavná konformita prekážky aktívneho volebného práva osôb vo výkone trestu odňatia slobody vo voľbách do orgánov územnej samosprávy bola predmetom konania pred ústavným súdom vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/08. Ústavný súd v ňom dospel k záveru, že zákonná prekážka výkonu aktívneho volebného práva osôb vo výkone trestu odňatia slobody vo voľbách do orgánov samosprávy obcí a orgánov samosprávnych krajov je z ústavného hľadiska akceptovateľná.

Ústavný súd v rozhodnutí vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/08 zdôraznil, že osoby vo výkone trestu odňatia slobody sú nerovnako dotknuté výsledkami činnosti zastupiteľských zborov rôznych stupňov vzhľadom na ich rozdielne právomoci,

ako aj pôsobnosť. Ústavný súd ďalej uviedol, že jednou z ústavných a zákonných podmienok výkonu volebného práva do orgánov samosprávy obcí a orgánov samosprávnych krajov je trvalý pobyt v obci, resp. v územnom obvode samosprávneho kraja. Ústavný súd už v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 110/07 zdôraznil, že podmienka trvalého pobytu v obci nie je ustanovená samoúčelne, pretože „sleduje legitímny cieľ, aby orgány samosprávy obce mali právo voliť len obyvatelia obce, t. j. tí, ktorí v obci trvale žijú, a teda tvoria súčasť územného spoločenstva osôb, ktoré si prostredníctvom volieb do orgánov samosprávy obcí volí svojich zástupcov na ten účel, aby im zverilo na obdobie štyroch rokov podstatný rozsah svojho práva na výkon územnej samosprávy. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že ide o cieľ, ktorý vychádza z podstaty územnej samosprávy ako ústavného princípu, ktorá je jednou zo základných hodnôt demokratického a právneho štátu (m. m. I. ÚS 55/00)...“.

Obdobne aj obyvatelia samosprávneho kraja tvoria územné spoločenstvo obyvateľov, t. j. spoločenstvo osôb, ktoré majú trvalý pobyt v jeho územnom obvode. Vychádzajúc z tohto zistenia ústavný súd konštatoval, že osoby nachádzajúce sa v čase volieb vo výkone trestu odňatia slobody nie sú v tomto čase súčasťou územného spoločenstva obyvateľov obce, resp. územného spoločenstva obyvateľov samosprávneho kraja, v ktorej, resp. v územnom obvode ktorého majú (formálne) evidovaný trvalý pobyt, a teda sa ani nemôžu reálne zúčastňovať na živote obce, resp. samosprávneho kraja, pričom činnosť orgánov samosprávy obce, resp. samosprávneho kraja a jej/jeho výsledky nemajú na nich žiadny bezprostredný, resp. len nepriamy a v značne obmedzenom rozsahu (pokiaľ ide o orgány samosprávneho kraja) vplyv. Ustanovenie prekážky výkonu ich volebného práva vo voľbách do orgánov územnej samosprávy má preto svoje logické a podľa názoru ústavného súdu aj legitímne zdôvodnenie.

Ústavný súd rovnako zohľadnil, že technicko-organizačné zabezpečenie výkonu aktívneho volebného práva do orgánov samosprávy obcí a orgánov samosprávnych krajov pre osoby nachádzajúce sa vo výkone trestu odňatia slobody by vyžadovalo mimoriadne úsilie tak zo strany dotknutých obcí, resp. samosprávnych krajov, ako aj Zboru väzenskej a justičnej stráže vzhľadom na potrebu zabezpečiť fyzickú prítomnosť týchto osôb v deň volieb (v mnohých prípadoch by to bolo možné realizovať len prostredníctvom eskorty), ktorá je podľa platnej zákonnej úpravy nevyhnutná na uskutočnenie volebného aktu (keďže zákonná úprava volieb do orgánov samosprávy obcí a orgánov samosprávneho kraja nepozná inštitút voličských preukazov ani hlasovanie poštou či inými technickými prostriedkami, pričom ich zavedenie je minimálne v súčasnej dobe nanajvýš obťažné), pričom by v tejto súvislosti mohla byť potenciálne ohrozená bezpečnosť iných osôb, verejný poriadok, ako aj pokojný a nerušený priebeh volieb.

Na uvedenej argumentácii a jej záveroch nemení nič skutočnosť, že v súčasnosti platná a verejnou ochrankyňou práv a generálnym prokurátorom napadnutá právna úprava stanovuje prekážku práva voliť vo voľbách do orgánov územnej samosprávy len osobám vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že zákonná prekážka práva voliť vo voľbách do orgánov územnej samosprávy pre osoby vo výkone trestu odňatia slobody uloženého za spáchanie obzvlášť závažného zločinu je z ústavného, ako aj medzinárodnoprávného hľadiska akceptovateľná, a preto návrhu verejnej ochrankyne práv a návrhu generálneho prokurátora na vyslovenie nesúladu § 4 písm. b) zákona o podmienkach výkonu volebného práva s označenými ustanoveniami ústavy a označených medzinárodných zmlúv vo vzťahu k voľbám do orgánov územnej samosprávy nevyhovelo.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:

1. Ustanovenie § 4 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám do Národnej rady Slovenskej republiky nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá a čl. 2 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

	<p><u>2. Ustanovenie § 4 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám do Európskeho parlamentu nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá a čl. 2 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 39 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.</u></p> <p><u>3. Ustanovenie § 4 písm. b) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám prezidenta Slovenskej republiky, k ľudovému hlasovaniu o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky a k hlasovaniu v referende vyhlásenom podľa čl. 93 až čl. 99 Ústavy Slovenskej republiky nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá a čl. 2 ods. 1 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a čl. 25 písm. a) a b) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.</u></p> <p><u>4. Ustanovenie § 4 písm. c) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám do Národnej rady Slovenskej republiky nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá, čl. 2 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 25 písm. a) a b) v spojení s čl. 2 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 29 v spojení s čl. 5 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.</u></p> <p><u>5. Ustanovenie § 4 písm. c) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám do Európskeho parlamentu nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá, čl. 2 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 25 písm. a) a b) v spojení s čl. 2 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 29 v spojení s čl. 5 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a čl. 39 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.</u></p> <p><u>6. Ustanovenie § 4 písm. c) zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo vzťahu k voľbám prezidenta Slovenskej republiky, k ľudovému hlasovaniu o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky, k voľbám do orgánov územnej samosprávy a k hlasovaniu v referende vyhlásenom podľa čl. 93 až čl. 99 Ústavy Slovenskej republiky nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá, čl. 2 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, a čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 30 ods. 1 veta prvá a ods. 3 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, čl. 25 písm. a) a b) v spojení s čl. 2 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 29 v spojení s čl. 5 ods. 1 a 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.</u></p> <p><u>7. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.</u></p>
<p>použitá odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: PL. ÚS 6/08, PL. ÚS 110/07, I. ÚS 55/00 SD EÚ: rozsudok Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, EU:C:2010:662, bod 50; rozsudok Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 55; rozsudok Thierry Delvigne proti Commune de Lesparre Médoc a Préfet de la Gironde, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 46 EŠLP: Hirst v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 74025/01, bod 61, Scoppola v. Taliansko, sťažnosť č. 126/05, body 99 a 102, Anchugov a Gladkov v. Rusko, sťažnosti č. 11157/04 a č. 15162/05, bod 100</p>
<p>súvisiace právne predpisy kľúčové slová</p>	<p>zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva § 4 písm. b) volebné právo-aktívne volebné právo-obmedzenie</p>

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.